

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Afklaring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 275. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346604300688/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

maatte Skjæbnen føre mig saaledes, at det endnu engang i dette Liv forundtes mig at see et Glimt af Dem.»

«Skal det absolut være Skjæbnen?» sagde hun. «De kunde jo ogsaa en Onsdag Aften paa Deres egne Ben spadserere op ad Trappen til Geheimeraad Woltersien i Kronprinsessergade, saa opnaaede De det samme, og jeg kan næppe tro om Skjæbnen, at den ligefrem vilde søge at forhindre det.»

«Selv om saa var, Frøken, saa vilde jeg heltemæssigt trodse Skjæbnen. Jeg takker ærbødigst.»

Karl havde været meget stærkt – maaske lidt pinligt – optaget af at høre Fensmark og Rebekka snakke sammen; Spørgsmaalet om hans Skyld eller Ikke-Skyld var et Øjeblik traadt i Baggrunden i hans Sind, og Heden var tilsyneladende gaaet af det. Han vovede sig derfor til – da Fensmark var borte – at tage Sagen frem for i en Fart at komme til Ende med den. Men det viste sig, at den var spillevende endnu, og kunde bide, saa det havde Klem. Følgende Ræsonnement drog sejrrigt ødelæggende gennem hans Hjerne: at volde et andet Menneskes Død var i og for sig intet. Det kunde ske ved et rent Uheld, som man sletikke selv var Herre over – man var da juridisk, moralsk og for sin egen Følelse fuldstændig fri for Skyld. Alt kom an paa Sindets Forhold til den dræbende Handling. – Men: nu var det jo ene og alene hans eget Sind, der havde holdt ham fra at bringe Hjælp, for Polihæjterene indtraf. Og hans indre Motiv havde da ikke engang været Frygt, det havde været denne taabelige Forestilling om, at han blot var Tilskuer. Ja, og havde han ikke som Tilskuer været interesseret i det, der foregik; havde han ikke moret sig; havde han ikke moret sig saa godt over Drengenes Livsfare, at han af den Grund – den værste af alle mulige Grunde! – havde undladt at hjælpe. Han syntes endnu, han kunde mærke i Kroppen dette Jo-galere-des-bedre-Ønske, som han kjendte saa godt fra Ildebrande og Folkeopløb og lignende Lejligheder, hvor han virkelig havde været uvedkommende. Han syntes bestemt nu, at han en kort Tid havde følt det samme henne ved Voldgraven, inden det rigtig gik op for ham, at han her sletikke var uvedkommende. – Ja, – men saa var der jo intet videre at forhandle om. Det var jo vel muligt, at han delte denne Skyld med nogle

Hundrede Mennesker, men Faktum var jo ligefuldt, at han af Lyst til Sjøv – det vil sige: Lyst til at see to Mennesker dø – havde undladt at redde dem.

Han forundrede sig over, hvor de Tanker kom fra, ganske ligesom han havde forundret sig, da Beskyldningen angaaende Gjertrud styrtede sig over ham, men samtidig kunde han dog ikke slippe bort fra, at de nuværende Beskyldninger var ganske anderledes vel begrundede, end hin havde været.

Hvad mon Øvrigheden vilde sige, hvis han fremstillede for den Sagens sande Sammenhæng; at han altsaa virkelig en kortere eller længere Tid havde *ønsket* Drengenes Død og *derfor* undladt at hjælpe.

Han saae pludselig Vanviddets uendelige Ødemærk foran sig, og i et humoristisk Lysskint, der straks forsvandt igjen, saae han sig selv fremstille Sagen for en Kriminalrets-Assessor, der stod derude paa Ødemærken ganske hjælpeløs, uden Bøger og Lovsamlinger, men med Uniformsfrakken over den bare Skjorte.

Ved Idee-Association kom han til at tænke paa Betjentene, – det var underligt, at de ikke hentede ham, da de dog havde noteret ham, – de fandt rimeligvis deres egen Optræden saa uforsvarlig, saa de helst lod Sagen uomtalt. Ja, hvor kunde deres Uniform fritage ham for Ansvar. Han burde jo have handlet efter sit Forsæt paa Trods af den Tykke derude paa Isen, mens det endnu var Tid. – – Først af unaturlig Moralyst og dernæst af jammerlig Fejghed havde han ladet de to Mennesker dø.

Og saasnart denne tankemæssige Udredning af Sagen var til Ende, skete der – hvad han godt nok havde anet der vilde ske: Angst faldt over ham som et Muln – som Askeregnen under et Jordskjælv.

Inden Thetid var han naaet til faldstændig Hjerne-Bankerot. Men da rejste Selvopholdelsesdriften sig, stærkere i Øjeblikket end baade Angsten og Tankerne, og gjorde Holdt. Den suspenderede ligestraks al Samvittighed og Moral, al: Forlangende om Lykke og Fremtidsudsigte, jog brutalt de anklagende Tanker paa Døren og satte *Vreden* paa Vagt imod dem. – Derpaa befalede den Karl at stoppe sin Pibe, samt at gaa ind og foreslaa Fru Dalsgaard en Beziqve efter The, skjønt han visselig ingen Lyst følte dertil.

Da Karl gik i Seng, maatte han erkjende, at denne Evne til Selvbeherkelse var det eneste, han havde vundet i Løbet af otte Aar; ellers